

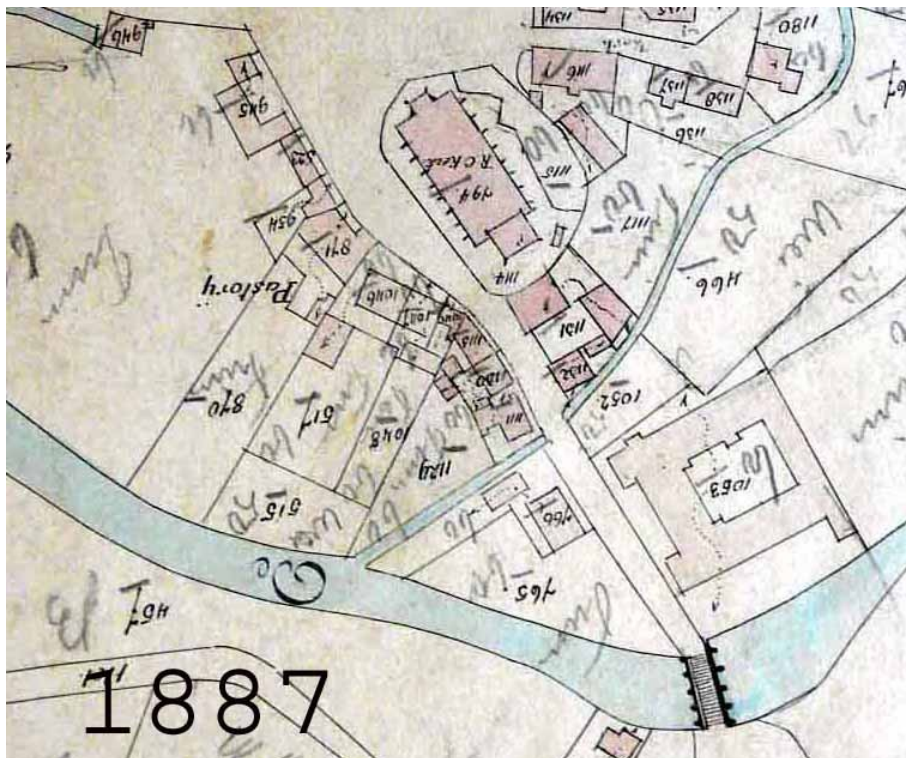
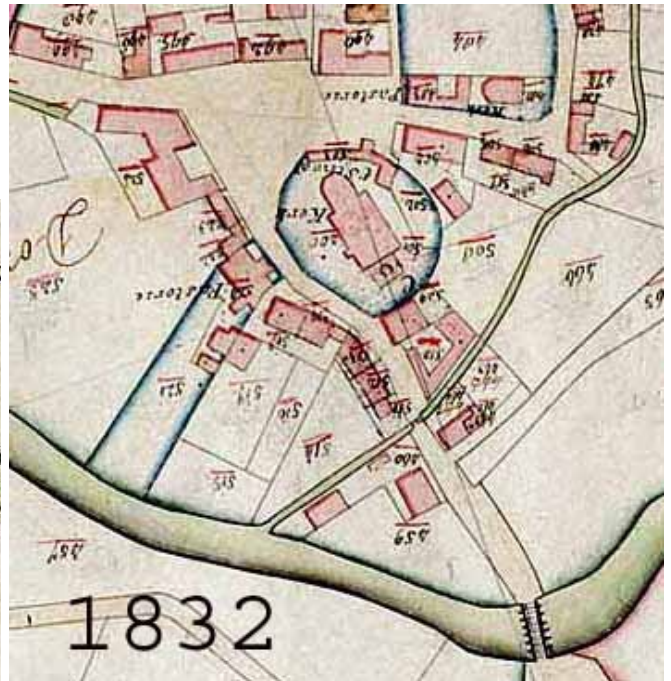
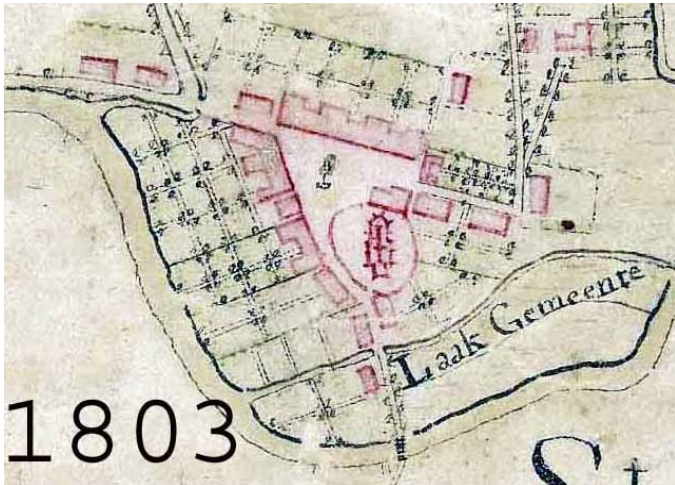
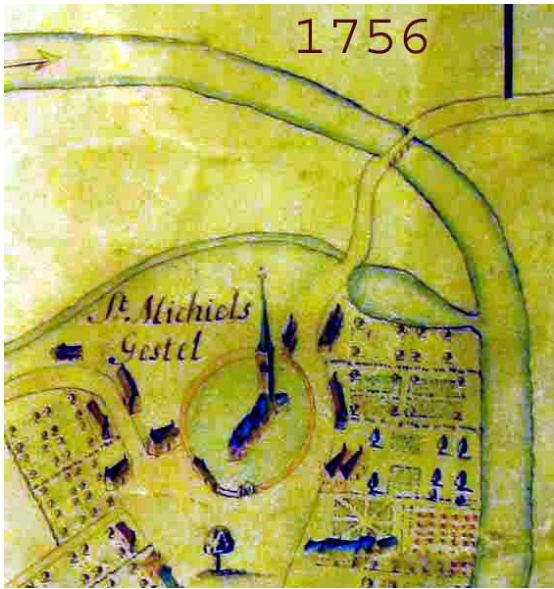
Geschiedenis van de voormalige Torenstraat in Sint-Michielsgestel

De Plaats, de naam van het centrum van een dorp, van het dorp Gestel bij Herlaar vanaf circa 1570 Sint-Michielsgestel geheten had drie toegangen :

1. van Schijndel komend over de Vestgraaf
2. van Den Dungen komend over het Faassenbrugske of Maasbrugje over de Vestgraaf
3. van Boxtel/Esch en Vught/Herlaar (of Halder) over de Groote brug over de Dommel

De toegang (3) over de Dommel tot aan de Gemeentetoren werd in 1952 officieel Torenstraat genoemd. De kaarten uit 1756, 1769, 1803, 1832 en 1887 geven een fraai beeld van de wijzigingen in het verleden in dit deel van Gestel.

De (ver)vorming van het landschap ter plaatse.

De bebouwing van de Plaats is gebouwd op een donk. Een donk is een opgeworpen zandheuvel of zandtong door een beek in dit geval door de Dommel. Dit leidt ook tot de mogelijke naamsverklaring van Gestel, dat droge landtong zou betekenen of hoogte tussen twee dalen. Later is hieraan toegevoegd de naam van de dorpspatroon Sint-Michiel dit gaf dan onze dorpsnaam Sint-Michiels-Gestel dit om verwarring met Moergestel en Luiksgestel te voorkomen. Aan de overzijde van de Dommel lag in de hoek gevormd door Esscheweg (vroeger de Heistraat geheten) met de Theerestraat de Clockberg met de Klokakker. Zo kennen we ook de Rouwenberch of Ruwenberg langs de Dommel met de Hazenbaard, een konijnenberg tussen de Ruwenberg en de Stokhoek. Deze laatste berg is in 1878 afgegraven om de bouw van het Gesticht of klooster Sint Adrianus op de laaggelegen gronden aan de Torenstraat mogelijk te maken (vervorming!). Op het landgoed Zegenwerp vinden we heden ten dage nog diverse voorbeelden van natuurlijke hoogten in het landschap gevormd in het verleden door aangevoerd zand door de Dommel of door de wind. Bijvoorbeeld de Scheiberg gelegen op de grens van Gestel met Boxtel met daarop de gemeentegrenspaal. (zie foto)

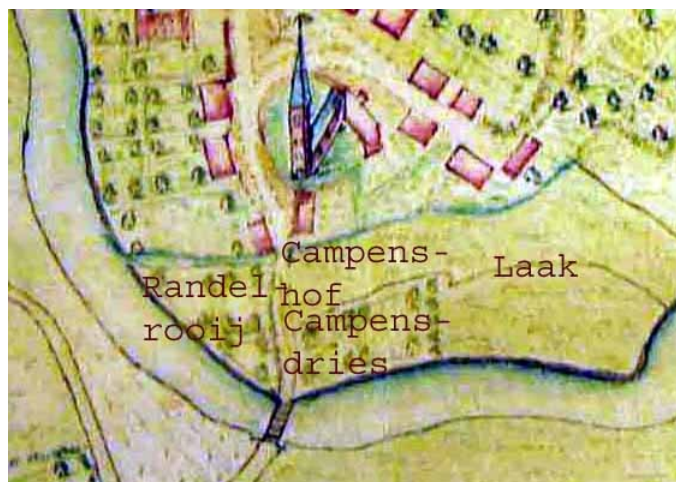

Scheiberg op Zegenwerp

De grootste aanslag op de Torenstraat was de ontsluiting van de Schijndelseweg over het terrein van het klooster naar de brug over de Dommel, zodat het verkeer richting Schijndel en Gemonde niet meer langs het Petrus Dondersplein en Nieuwstraat moest rijden.

De Torenstraat in het verleden

De Torenstraat van de Grote brug over De Dommel tot aan kerktoren van de oude middeleeuwse kerk op de Plaats werd halverwege opgedeeld door de Kleine brug over de Laak. De Laak was zowel de naam van de waterloop ter plaatse als van de laag gelegen gronden, die opgedeeld waren in een hoog en laag terras. Veldnamen ter plaatse waren in het verleden Randelrooij, Campenshof en -dries.

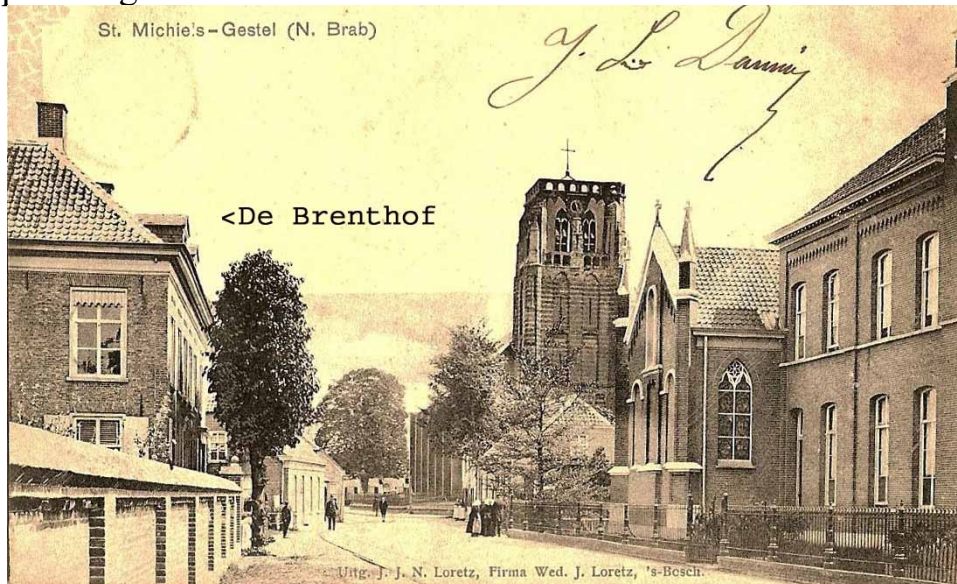
Tussen de Randelrooij en de Campenshof en -dries was een dijk aangelegd door deze laagte. In de Dijkcedulle van 1738 is aangegeven wie verantwoordelijk was voor het onderhoud van deze dijk (deel van een transcriptie door de Toponiemgroep van onze heemvereniging :De Heerlijkheid Herlaar) :

Den dijk tusschen de Groote en Kleijne Brugge aan de Plaats:

1 en 2 Peter van der Cammen effgenamen en Adriaan van der Cammen	
½ R	
3. Johannis van den Oetelaar uijt zijn huijs tot Gemonde	
gekomen van den blok van den Vugteren dijk	4
voet	
4. De Heer van Aalst uijt Segenwerp	2 R
5. Adriaan van der Cammen uijt Campens Hof	2 R.
6. Adriaan Smulders uijt zijn land op de Clokberg	1/3
R.	
7. De Heer Willem Bopp uijt zijn land op de Clokberg	
gekomen van Ruth Guldemans	1/3 R.
Nu Jan van de Wiel	
8. Jan Hendrik Trossee uijt zijn huijs en land op de Clokberg	1/3 R.
9. De Heer Capt. Hoijnck van Papendrecht uijt zijn huijs	
en erve in de Plaats genaamt Overkerk	½ R.
10. De Heer Arnoldus des Tombe uijt zijn acker genaamt	
den Driehoek gelegen op de Heesacker	1 R.
11. Jan Matthijse van den Heuvel uijt zijn huijs en erve tot Ruijmel	½
R.	
12. Anthonij Vugts ten Dungen uijt zijn hoeve in de Stokhoek	1 R.
13. De weduwe Jan van der Steen uijt het goed gekomen van de kinderen	
Dirk Meeuwisse Venrooij.	1 R.
14. Aart Jan Hendriks de Lange en de weduwe Jan Gerits	
Godschalk ten Dungen	1 R.
15. Adriaan Smulders uijt zijn huijs aan de kerkhoff	¼
R.	

De historie van de gebouwen en huizen in de Torenstraat vanaf ca 1800

Volgens de O.A.T. van het kadaster in 1832 stonden er in deze straat 7 huizen. Vanaf de grote brug gezien links stonden er 4 huizen (F460, F511, F512 en F513) en aan de rechterzijde 3 huizen (F461, F462 en F510). In 1835 kocht notaris A. Verhagen het huis F460 en na het slopen hiervan werd huize De Brenthof op dit perceel gebouwd.

Vanwege oorlogsschade is dit huis na de 2^e W.O. afgebroken.

Omstreeks 1980 werd bibliotheek De Brenthof op het braakliggende terrein gebouwd en dit gebouw zal in 2019 weer worden afgebroken voor verdere uitbreiding van het Centrumplan.

Lees meer over huis de Brenthof in mijn artikel :

“Notariswoning de “BRENTHOF” en haar bewoners 1833 – 1944

In 1875 geeft pastoor Lambertus Godschalk te kennen dat het wenselijk is om te komen tot een Liefdegesticht tot opvoeding van de vrouwelijke jeugd en tot verpleging van zieke en gebrekkige mensen. Hiervoor worden de huizen F461 en F462 afgebroken en hierna wordt het Liefdegesticht Sint Adrianus gebouwd en in 1879 komen de liefdezusters naar Sint Michielsgestel

Lees meer over huize Sint Adrianus in mijn artikel :

“Het voormalige Liefdegesticht Sint-Adrianus aan de Torenstraat in Sint-Michielsgestel”

In 1882 wordt het huidige pand Torenstraat nr 4 opnieuw opgetrokken en is nu het enige overgebleven huis uit de voormalige Torenstraat, ook wel burgemeesterswoning genoemd.

Lees meer over Torenstraat nr 4 in mijn artikel :

Kadaster historie Torenstraat 4 Sint-Michielsgestel (F511, later F1111) tot 1963

In 2000 is Torenstraat nr 1 afgebroken, dit pand werd wel het oudst overgebleven gebouw van Gestel genoemd, dat eeuwenlang een herberg was

Lees meer over dit pand in mijn artikel :

De geschiedenis van het voormalig middeleeuws pand aan de Torenstraat 1 De Gouden Leeuw, Torenzicht, Torenbar en Jump

Anno 2019 een gezicht op de nieuwe Torenstraat in wording.

Als bijlage een lijst van de hoofdbewoners van de Torenstraat van 1798 tot circa 1970.

Sint-Michielsgestel, 20 februari 2019

Jef van Veldhoven

p.s.

zie ook fotoalbum : “De Torenstraat in vroeger dagen”

<https://myalbum.com/album/M9fA7Furga17>